

Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 4 Tk 1/2018 z 9. júla 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), pretože v označených listoch posielaných poštou hrozil poškodenému a jemu blízkym osobám násilím a nútil ho k vyplateniu sumy 333 000 eur v stanovenom termíne. Súd prijal vyhlásenie sťažovateľa, že je vinný zo spáchania skutku kladeného mu za vinu, a po vykonaní zostávajúceho dokazovania mu pri použití § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložil okrem iného trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 To 85/2019 z 5. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) zamietol odvolanie sťažovateľa a prokurátora podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ako nedôvodné.

4. Krajský súd v napadnutom uznesení zhodnotil, že bol zadovážený dostatok dôkazov na objasnenie všetkých skutočností dôležitých pre trestné stíhanie a pre rozhodnutie okresného súdu. Okresný súd sa podľa odvolacieho súdu nedopustil žiadnych podstatných chýb pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní. Z dôvodu prijatia vyhlásenia sťažovateľa o vine skúmal odvolací súd výlučne napadnutý výrok o treste. Považoval ho za odôvodnený podľa ustanovení Trestného poriadku, okresný súd uviedol, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov, vyložil, ktoré skutočnosti považoval za dokázané a o ktoré dôkazy boli zistenia opreté. Okresný súd sa vyrovnal s obhajobou sťažovateľa a uviedol úvahy pri posúdení viny a ukladaní trestu.

5. Krajský súd zistil, že okresný súd dôsledne vyhodnotil všetky rozhodné kritériá pre určenie trestu, jeho výmery a účelu. Stotožnil sa s úvahami okresného súdu o zistení troch poľahčujúcich okolností [§ 36 písm. j), l) a n) Trestného zákona] a žiadnej priťažujúcej okolnosti a zároveň zistil správnu aplikáciu Trestného zákona o ich pomere a miere závažnosti. Za správne považoval aplikovanie § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona a ukládanie trestu pod dolnú hranicu určenej trestnej sadzby. Vyzdvihol zohľadnenie pomerov sťažovateľa okresným súdom ako netrestanej pracujúcej osoby žijúcej riadnym životom bez vybočení. Pri druhom kritériu zmierňujúceho ustanovenia zákona zistil pri spodnej hranici trestu odňatia slobody 20 rokov vzhľadom na pomery sťažovateľa, spôsob spáchania skutku a následok vymyknutie z obvyklého spôsobu spáchania iných trestných činov, za ktoré je možné takto vysoký trest uložiť. Poukázal na výmeru a druh trestov ukladaných páchatelom podobných trestných činov páchaných väčšinou organizovanými skupinami. Sťažovateľ podľa súdu nekonal takýmto spôsobom, preto by trest v trvaní 20 rokov bol neprimerane prísny, neadekvátnym k miere závažnosti jeho konania, nespravodlivým. Pre jeho nápravu a ochranu spoločnosti podľa súdu postačí trest kratšieho trvania.

6. K odvolacím námietkam a návrhu na doplnenie dokazovania preskúmaním duševného stavu sťažovateľa krajský súd poukázal na dôsledné dokazovanie okresného súdu po predložení znaleckého posudku znalca MUDr. Hojsíka o užívaní lieku obžalovaným v čase spáchania skutku. Okresný súd podľa neho správne pribral do konania znalkyňu (MUDr. Slováčiková, pozn.) z príslušného odboru na preskúmanie duševného stavu sťažovateľa. Zo záverov jej posudku je preukázané, že sťažovateľ v čase skutku a ani v súčasnosti netrpí duševnou poruchou, jeho

ovládacie a rozpoznávacie schopnosti boli v čase skutku zachované a dlhodobé užívanie lieku nemalo vplyv na ich zachovanie v čase spáchania skutku. Obhajca podľa súdu správne poukázal na to, že znalec MUDr. Hojsík nie je oprávnený skúmať duševný stav sťažovateľa a vyjadriť sa k jeho ovládacím a rozpoznávacím schopnostiam, ale je to výlučne znalec z odboru zdravotníctva, z odvetvia psychiatrie, o ktorého záveroch krajský súd nemal žiadne pochybnosti. Zo znaleckého posudku znalkyne (MUDr. Slováčkovej) je zrejmé, na základe akých postupov a úvah dospela k záverom, krajský súd preto nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie na účely ďalšieho posúdenia ovládacích a rozpoznávacích schopností sťažovateľa v čase skutku. Závery tohto posudku nie sú spochybnené ani závermi znalkyne MUDr. Bielikovej, ktorá sa vylučovala (súd mal pravdepodobne na mysli vyjadrovala, pozn.) výlučne k charakteru osobnosti sťažovateľa.

7. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľa odmietol uznesením č. k. 5 Tdo 46/2020 zo 16. júla 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

8. Najvyšší súd v napadnutom uznesení zdôraznil, že okresný súd prijal vyhlásenie sťažovateľa podľa § 257 ods. 6 a 7 Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania skutku obžaloby, a rozhodol, že dôkazy súvisiace s priznaným skutkom nevykoná, vykoná len dokazovanie súvisiace s výrokom o treste. Prijatiu vyhlásenia predchádzal postup okresného súdu v súlade so zákonom, sťažovateľ bol riadne poučený o svojich právach a súhlasne odpovedal na všetky otázky podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Trestného poriadku. Najvyšší súd poukázal na právne následky vyhlásenia o vine, neodvolateľnosť a nenapadnuteľnosť v tomto rozsahu odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Uviedol, že výrok o vine nie je možné napadnúť dovolaním z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku, ako to urobil sťažovateľ, pretože je v tomto rozsahu k vine neprípustné.

9. Podstatu argumentov dovolania v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vo vzťahu k výroku o treste vnímal najvyšší súd v namietaní výšky trestu odňatia slobody v súvislosti so skutočnosťou, že v čase rozhodovania mohli byť ovplyvnené jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti úmyselným požitím lieku. Táto námietka podľa najvyššieho súdu nenapĺňa žiaden z uplatnených dovolacích dôvodov. Zdôraznil, že obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Konštatoval, že odvolací súd nemohol pre prijatie vyhlásenia sťažovateľa o vine meniť (zasahovať) právnu kvalifikáciu skutku a skutkové zistenia ani dovolací súd nemohol podrobiť prieskumu z dôvodu, že je viazaný skutkovou vetou ustálenou súdmi nižšieho stupňa. K námietke sťažovateľa, že mu bol uložený neprímeraný trest, najvyšší súd skonštatoval, že mu tento nebol uložený mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby. Bol mu uložený trest odňatia slobody pod spodnou hranicou v dĺžke trvania 8 rokov aj vzhľadom na vykonané vyhlásenie o vine a priznanie sa. Ide pritom o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol sťažovateľ uznaný za vinného, pripúšťa. Podľa súdu je vzhľadom na uvedenú trestnú sadzbu 20 až 25 rokov alebo doživotie ukladaný trest skôr mierny.

II. Argumentácia sťažovateľa

10. Proti napadnutým rozhodnutiam a postupu súdov sťažovateľ argumentuje:

- a) Napadnuté rozhodnutia sú nedostatočne odôvodnené, súdy postupovali a rozhodli arbitrárne. Najvyšší súd sa nezaoberal zásadnou dovolacou argumentáciou sťažovateľa, pominul ju bez vysvetlenia prečo. Nereagoval ani na jednu dovoláciu námietku, stroho konštatoval, že sa stotožnil so záverom okresného súdu a krajského súdu. K argumentu vo vzťahu k výroku o treste, že sťažovateľove ovládacie a rozpoznávacie schopnosti mohli byť v čase rozhodovania ovplyvnené, sa vyjadril príliš formalisticky. Svojvoľne nezobral do úvahy závery znaleckého posudku pripojeného k dovolaniu. Pri odmietnutí dovolania ako nenapĺňajúceho dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku neskúmal, či dovoláciu argumentáciu nemožno subsumovať pod iný dovolací dôvod.
- b) Uložený trest je vo vzťahu k povahe a závažnosti trestného činu neprimerane prísny, krutý a neľudský. Bol uložený bez prihliadnutia na okolnosti, ktoré podľa sťažovateľa mali ovplyvniť jeho výmeru v jeho prospech.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) odsudzujúcim rozsudkom okresného súdu, ako aj uznesením krajského súdu o zamietnutí odvolania a uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa, ktoré majú byť svojvoľné a nedostatočne odôvodnené. Namietané je aj porušenie práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 17 ods. 2 ústavy pre neprimeranú prísnosť trestu.

III.1. K porušeniu práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy:

12. Ústavná sťažnosť neobsahuje všetky náležitosti. Sťažovateľ je zastúpený advokátom, avšak argumentácia vo vzťahu k tvrdenému porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy úplne absentuje. Pokiaľ ide o konkrétne skutkové a právne dôvody, ide o osobitnú náležitosť ústavnej sťažnosti podľa § 123 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorej nedostatok spravidla vedie ústavný súd k záveru o odmietnutí ústavnej sťažnosti, pretože takúto esenciálnu náležitosť (m. m. II. ÚS 102/2019) nie je možné odstrániť ani osobitnou výzvou. V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť pri zohľadnení skutočnosti, že sťažovateľ je zastúpený advokátom, odmietol z dôvodu nesplnenia zákonom stanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.2. K porušeniu práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým rozsudkom okresného súdu:

13. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv

sťažovateľa a vecne sa zaoberať ústavnou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom.

14. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, ktorých porušenie namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

15. Sťažovateľ mal k dispozícii proti napadnutému rozsudku riadny opravný prostriedok – odvolanie, v ktorom mohol uplatniť všetky námietky uvedené v ústavnej sťažnosti netýkajúce sa výroku o vine. Vzhľadom na právomoc krajského súdu posúdiť správnosť a zákonnosť postupu prvostupňového súdu a jeho rozhodnutia, a tým poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho právam v prípade zistenia, že došlo k ich porušeniu, je právomoc ústavného súdu preskúmavať prvostupňové rozhodnutie (a jemu predchádzajúci postup) vylúčená, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.3. K porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým uznesením krajského súdu:

16. Z obsahu sťažnostných námietok vyplýva, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vytýka krajskému súdu všeobecne svojvôľu a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, neprimeranú prísnosť trestu. Vo zvyšku len reprodukuje (zväčša doslovne) text dovolania, v ktorom predkladá vlastné hodnotenie dôkaznej situácie a polemiku s jednotlivými skutkovými závermi s tým, že jeho rozpoznávacía a ovládacia schopnosť bola v čase skutku znížená. Ústavný súd s prihliadnutím na princíp už spomínanej subsidiarity zisťoval, či vo zvyšnej časti sťažovateľ mal proti prípadnému zásahu krajského súdu do jeho práv účinný právny prostriedok, ktorým by sa mohol domôcť ich ochrany.

17. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

18. Podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu [písm. c)], rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [písm. g)], bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa [písm. h)], rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť [písm. i)].

19. Z uvedeného vyplýva, že aj vo vzťahu k postupu a napadnutému uzneseniu krajského súdu mal sťažovateľ k dispozícii účinný prostriedok nápravy (vo forme dovolania), ktorý využil a o ktorom

bol oprávnený a povinný rozhodnúť iný orgán verejnej moci (najvyšší súd), ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu. Rozhodovacia činnosť všeobecných súdov všetkých stupňov (vrátane dovolacieho súdu) pritom v zásade pokrýva celý rozsah základných práv spojených s trestným konaním, ktorý je relevantný pre konanie o ústavnej sťažnosti, keďže všeobecné súdy plnia úlohu nielen ochrancov zákonnosti, ale aj prvotných ochrancov ústavnosti. Právomoc ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preto (okrem výnimočných prípadov) uplatniteľná až po vyčerpaní riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré právna úprava subjektom zúčastneným na konkrétnom konaní pred orgánom verejnej moci v záujme ochrany ich práv (vrátane základných práv a slobôd) poskytuje.

20. V kontexte už uvedeného považuje ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci za relevantné aj to, že obsah ústavnej sťažnosti je v podstatnej časti reprodukciou argumentov sťažovateľa z jeho dovolania podaného proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, resp. argumentov z jeho odvolania proti napadnutému rozsudku okresného súdu. To vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh. Za danej situácie, vychádzajúc zo subsidiarity právomoci ústavného súdu a rešpektujúc inštančnú postupnosť pri uplatňovaní subjektívnych práv, je vylúčené, aby rozhodnutie odvolacieho súdu podliehalo ústavnému prieskumu z rovnakých hľadísk, z akých už bolo preskúmané dovolacím súdom. Úloha ústavného súdu sa v tomto smere musí obmedziť na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti vysporiadania sa najvyššieho súdu s dovolacou argumentáciou sťažovateľa.

21. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v časti smerujúcej proti postupu a napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.4. K porušeniu práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy postupom a napadnutým uznesením krajského súdu:

22. Predmetom prieskumu zo strany najvyššieho súdu však nemohla byť otázka neprimeranej prísnosti trestu (napr. uznesenie najvyššieho súdu vo veci so sp. zn. 2 Tdo 29/2012 či stanovisko č. 5 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2011), ktorá bola preskúmateľná len odvolacím súdom, a preto túto otázku posúdil vo vzťahu ku krajskému súdu ústavný súd nezávisle od najvyššieho súdu, ktorý k nej uviedol stručné stanovisko.

23. Sťažnostné námietky pri označenom práve podľa čl. 16 ods. 2 ústavy sťažovateľ obmedzil len na označenie uloženého trestu za neprimerane prísny, krutý a neľudský. Zlé zaobchádzanie však musí dosiahnuť určité minimum závažnosti, aby spadalo do pôsobnosti podľa čl. 16 ods. 2 ústavy. Posúdenie tohto minima je svojou povahou relatívne: závisí od všetkých okolností prípadu, najmä od charakteru a kontextu zaobchádzania, jeho trvania, fyzických či duševných účinkov a niekedy tiež od pohlavia, veku a zdravotného stavu obete (pozri napr. S. v. Spojené kráľovstvo, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 7. júla 1989, § 100, I. ÚS 4/02). Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že je výsadnou úlohou všeobecných súdov, aby vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu a páchatel'ov posúdili výšku trestu (čl. 50 ods. 6 ústavy), prípadne použili ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu a svoj záver dostatočne odôvodnili. Sťažovateľovo odôvodnenie podľa názoru ústavného súdu nedáva bez ďalšieho dôvod na vyvodenie záveru, že uložený trest odňatia slobody svojimi účinkami naplňuje niektoré z označených kritérií závažnosti. Sťažovateľovi

okresný súd uložil trest v súlade s ústavnými a so zákonnými limitmi v prípustnej trestnej sadzbe po aplikovaní mimoriadneho zníženia trestu, bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, s čím sú spojené miernejšie spôsoby zaobchádzania a menšia miera zásahu do ostatných základných práv. Všeobecné súdy rozhodnutie o treste dostatočne odôvodnili a nebadali v ich postupe známky svojvôle.

24. Nezistiac medzi namietaným porušením zákazu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a postupom a napadnutým uznesením krajského súdu žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.5. K porušeniu práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

25. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti spochybňuje prevažne napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, osobitne neprimeranú prísnosť trestu a jeho odôvodnenie. Odôvodneniu vyčíta nedostatočnosť, nezohľadnenie žiadnych dovolacích námietok, formalizmus.

26. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

27. Účelom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť výslovne uvedené závažné procesné a hmotnoprávne chyby právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov. Len v obmedzenom rozsahu slúži na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa a na preskúmanie nimi vykonaného dokazovania. Nejde tak podľa Trestného poriadku o ďalší „úplný“ prieskum napadnutého meritórneho rozhodnutia (jeho vecnej správnosti) a ďalšie posudzovanie otázky viny či trestu. Výklad príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúci sa prípustnosti dovolania je v primárnej právomoci všeobecných súdov (dovolacieho súdu), pričom ústavný súd má oprávnenie do takéhoto výkladu zasiahnuť iba vtedy, ak sa tento nejaví ako konformný s ústavou alebo dohovorom.

28. Posúdenie existencie dôvodu na odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (t. j. nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku) zahŕňa v nevyhnutnej miere aj vecný prieskum dovolacej argumentácie dovolateľa na účely zistenia, či ním uvádzané skutočnosti reálne (nielen formálne) napĺňajú ním označené dôvody dovolania ustanovené v § 371 Trestného poriadku. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne akceptuje postup, keď najvyšší súd po nevyhnutnom vecnom prieskume dovolania dospeje k náležite (ústavne konformne) odôvodnenému záveru, že je zrejmé, že nie sú splnené dovolateľom uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a dovolanie preto odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (napr. III. ÚS 265/2012, II. ÚS 528/2014, I. ÚS 108/2017, IV. ÚS 186/2018, III. ÚS 188/2018).

29. Vzhľadom na formuláciu ústavnej sťažnosti sa ústavný súd osobitne zameril na tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej sa najvyšší súd zaoberal uplatnenými dovolacími dôvodmi. Najvyšší súd v prvom rade zistil, že sťažovateľ napadol výrok o vine na základe

uplatnených dovolacích dôvodov, čo označil bez ďalšieho za neprípustné. Vzhľadom na prijatie vyhlásenia o vine okresným súdom a obsah dovolania (smeruje proti výroku o vine a výroku o treste bez bližšieho rozlišovania argumentácie, pozn.) takýto záver dostatočne zohľadňoval okolnosti prípadu, nebol s nimi v zjavnom rozpore. Dôsledkom tohto záveru však bolo, že všetky dovolacie námietky spochybňujúce vinu sťažovateľa, a to bez ohľadu na ich formálne označenie v dovolaní niektorým zo zákonom normovaných dovolacích dôvodov, museli byť označené za neprípustné. Vzťahuje sa to aj na sťažovateľom naznačenú možnosť, že by niektorá dovolacia námietka vecne zodpovedala dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, vzhľadom na oprávnenie iniciovať dovolacie konanie len formou podnetu adresovaného ministrovi spravodlivosti (R 12/2017, resp. aj ZSP 60/2016).

30. Ďalej najvyšší súd v rozhodnutí zhrnul podstatu argumentov dovolania proti výroku o treste. Jeho zhrnutie je síce stručné, ale vystihuje dovolacie argumenty do námietky, že v čase skutku mohli byť jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti ovplyvnené liekom. Následne túto námietku posúdil tak, že nenapĺňa žiaden uplatnený dovolací dôvod, pričom zdôraznil, že námietka musí vecne zodpovedať niektorému z dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku. Tým najvyšší súd ústavne udržateľne vyložil aplikovanú právnu úpravu dovolacích dôvodov.

31. Sťažovateľova rozsiahla dovolacia argumentácia aj podľa názoru ústavného súdu v skutku smeruje k podpore jeho záveru, že existovali okolnosti vylučujúce jeho trestnú zodpovednosť, resp. znižujúce jeho rozpoznávacie alebo ovládacie schopnosti, ktoré by odôvodnili mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku, s čím sa však konajúce súdy nestotožnili. Odôvodnenie najvyššieho súdu vo svojej šírke pokrýva túto ťažiskovú námietku smerujúcu proti správnosti skutkového stavu zisteného súdmi nižších stupňov napriek tomu, že bližšie nerozoberá jednotlivé čiastkové výhrady sťažovateľa. Tento záver sa vzťahuje aj na námietku, že sa dovolací súd bližšie nezaoberal znaleckým posudkom predloženým spolu s dovolaním, keďže k už uvedenému pristupuje aj časové hľadisko predloženia tohto dôkazu, ktoré v súhrne vylučovalo možnosť dovolacieho súdu prihliadať na tento dôkaz pri prieskume dovolaním napadnutého rozhodnutia.

32. Záver najvyššieho súdu, že nemôže podrobovať svojmu prieskumu skutkové zistenia súdov nižších stupňov pre viazanosť skutkovou vetou, dáva, hoci len nepriamo, odpoveď na všetky dovolacie námietky sťažovateľa smerujúce proti skutkovým zisteniam. Tými nepochybne sú výhrady smerujúce proti hodnoteniu záverov súdov vyvedených zo znaleckého posudku MUDr. Slováčkovej či proti niektorým záverom tejto znalkyne, výhrada, že súdy nevychádzali zo záverov MUDr. Hojsíka, námietka neprihliadnutia na znalecký posudok predložený v dovolacom konaní, námietka zásahu polície do skutkového deja, ako aj námietka nespôsobenia škody veľkého rozsahu. Ústavný súd v okolnostiach prípadu konštatuje, že samotné konštatovanie najvyššieho súdu o nemožnosti skúmať skutkové zistenia súdov nižších stupňov je postačujúci pre záver o dostatočnom odôvodnení rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu ku skutkovým námietkam.

33. Z obsahu predposledného odseku odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd vyvodil, že najvyšší súd fakticky posúdil dovolacie námietky aj z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ktorý sťažovateľ výslovne neuplatnil. Išlo však z hľadiska ústavy o prijateľný postup, pretože oproti uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1

písm. i) Trestného poriadku ide o špeciálny hmotnoprávny dôvod vzťahujúci sa na výrok o treste (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. k. Tpj 46/2010 zo 14. júna 2010 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 5, roč. 2011). Najvyšší súd dal sťažovateľovi síce stručnú, ale vecnú odpoveď. Pokiaľ sa nezaoberal bližšie otázkou neprimeranej prísnosti uloženého trestu, nemožno jeho postup, ktorý vyústil do odôvodnenia napadnutého uznesenia, považovať za nesúladný s ústavne konformným výkladom zákonných ustanovení o dovolaní, a teda za svojvoľný. Na podstatu argumentácie dal najvyšší súd vecnú odpoveď z hľadísk uvedených v zákonom dovolacom dôvode, preto nie je podľa názoru ústavného súdu možné označiť napadnuté uznesenie v tejto časti za riadne neodôvodnené.

34. Podstatou dovolacích námietok sťažovateľa sa najvyšší súd po logicky a obsahovo súdržnom vyhodnotení ich relevancie zaoberal, preto námietky sťažovateľa o nezohľadnení obsahu jeho dovolacej argumentácie sú nedôvodné. Hoci najvyšší súd nedal odpoveď na každú čiastkovú námietku tvoriacu dovoláciu argumentáciu, ústavný súd považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za dostatočné a nevybočujúce z limitov spravodlivého procesu. Kľúčové závery o neprípustnosti dovolania proti výroku rozsudku okresného súdu o vine po predchádzajúcom vyhlásení sťažovateľa a o nenaplnení dovolacích dôvodov vo vzťahu k výroku o treste vychádzajú z ústavne prijateľného výkladu právnej úpravy dovolania a sú premietnuté do výroku. Najvyšší súd svoje právne názory ústavne akceptovateľne odôvodnil, jeho úvahy sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné.

35. Ústavný súd v závere pripúšťa, že napadnuté uznesenie môže pôsobiť vo vzťahu k niektorým námietkam dovolateľa pomerne schematicky. Napríklad k námietke o nevyhovení návrhu na vykonanie ďalšieho dôkazu skúmaním duševného stavu znaleckým ústavom najvyšší súd nezaujal konkrétnu odpoveď. Avšak z jeho stotožnenia sa so závermi okresného súdu a krajského súdu pri všeobecnom vnímaní odôvodnení súdnych rozhodnutí rozdielnych inštancií ako celku možno vyvodit' jeho súhlas s ich závermi aj v tejto otázke. Podľa týchto záverov ďalšie dokazovanie nebolo potrebné, keď z už vykonaného znaleckého posudku MUDr. Slováčikovej súdy považovali skutkový stav za dostatočne zistený v otázke sťažovateľových rozpoznávacích a ovládacích schopností. Taký spôsob vysporiadania sa s touto námietkou považuje ústavný súd za zrozumiteľný a ústavne akceptovateľný. Ústavný súd poznamenáva, že samotný rozsah dokazovania, ako aj selekciu dôkazov navrhnutých procesnými stranami určuje v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov súd rozhodujúci vo veci samej, resp. o obžalobe, ktorý je ako jediný v predmetnom konaní oprávnený posúdiť význam dôkazu navrhovaného procesnou stranou v rámci obsahového kontextu posúdením množstva, kvality a závažnosti dôkazov, ktoré už boli v danej veci vykonané, a preto čiastkové procesné pochybenie zo strany najvyššieho súdu vo svojom dôsledku nebolo spôsobilé zasiahnuť do obsahu označeného základného práva v takej intenzite, že by bolo potrebné označiť proces ako celok za nespravodlivý (m. m. IV. ÚS 320/2011).

36. Nezistiac medzi namietaným porušením práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru a účinkami výkonu dovolacích právomocí prejavovaných v postupe a napadnutom uznesení najvyššieho súdu žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

37. Posúdenie otázky neprimeranej prísnosti trestu, jeho krutosti a neľudskosti patrí primárne súdom rozhodujúcim o vine a treste. Najvyšší súd vzhľadom na vymedzenie svojej právomoci [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku] v tomto prípade nemohol vstupovať do úvah súdov nižších inštancií o primeranosti trestu. Ak sa vyjadril o miernosti uloženého trestu, išlo len o jeho úvahu *obiter dictum*, a preto aj vzhľadom na už uvedené preskúmanie možnosti porušenia čl. 16 ods. 2 ústavy krajským súdom ústavný súd považoval za potrebné ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu tohto práva postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označeným právom.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2021

Libor DUEĽA
predseda senátu